Några anteckningar rörande svenska Odonata och Neuroptera s. l.

Av

Einar Wahlgren.

Närmaste anledningen till nedanstående rader äro fynden av två för vårt land nya arter tillhörande släktena *Hemerobius* och *Boreus*. Jag begagnar emellertid tillfället att meddela några notiser, huvudsakligen av insektgeografiskt intresse, om några arter av i rubriken nämnda insektgrupper samt har ansett lämpligt att fästa uppmärksamheten på några äldre fynduppgifter, som av någon anledning icke upptagits i neuropterdelen av »Svensk insektfauna».

Ordn. Odonata.

Cordulegaster annulatus LATR. Av denna art, vars nordligaste fyndort i »Svensk insektfauna» uppgives vara belägen i Värmland, fann jag bland en samling insekter från Nordmaling i Ångermanland ett ex. infångat sommaren 1910. Insamlaren, dåv. skolynglingen GUSTAV TUNDAL, omnämnde, att denna slända allmänt förekom i trakten av Nordmaling.

Aeschna coerulea STRÖM träffades i augusti 1910 ovan trädgränsen på berget Luossavaara i Torne lappmark. De nordligaste hittills kända fyndorterna (ZETTERSTEDT, Insecta Lapponica, p. 1040) ha varit Kattisavan och Lycksele, båda

i Lycksele lappmark och belägna långt ned i barrskogsområdet.

Nehallenia speciosa CHARP., som förut endast är med säkerhet känd från Skåne och Östergötland, träffades $^{20}/_{6}$ 1910 på fuktig ängsmark vid Borgholm.

Ordn. Neuroptera.

Chrysopa perla L. Ett ex. infångat vid Skäralid i Skåne sommaren 1901 företer på båda framvingarna en egendomlig abnorm ribbförgrening, i det att 3:dje median-(ulnar-)fältet icke, som hos släktet *Chrysopa* i allmänhet, är genom en snettgående ribba delat i tvenne olikstora fält utan, såsom hos släktet *Nothochrysa,* är medelst en längsribba, parallell med median- och kubitalribban, delat i två i det närmaste likstora fält.

Ett dylikt fall är förut iakttaget hos *Chrysopa phyllochroma* WESM. (A. REICHERT. Chrysopa-Notochrysa? Ent. Jahrbuch 1908.)

Chrysopa phyllochroma WESM. I »Svensk insektfauna» uppgives arten från Skåne, Småland, Halland och Gottland. WALLENGREN (K. V. A. Handl. 1871) omnämner den emellertid även från Blekinge. Själv har jag träffat den allmän på buskar i Karlevi på Öland $^{22}/_{6}$, $^{25}/_{6}$ och $^{28}/_{6}$ 1912 samt fångat ett ex. av densamma i juli 1907 vid Stocksund i Stockholmstrakten.

Chrysopa abbreviata CURT. anföres i »Svensk insektfauna» från Skåne, Halland och Gottland. Också denna art uppgives emellertid av WALLENGREN även från Blekinge.

Chrysopa ventralis CURT. Av denna art, förut känd från Skåne, Småland och Uppland, varest jag träffat den vid Stocksund och Uppsala (aug. 1902), äger jag ex. även från Falkenberg, där den insamlats av läroverksadjunkten P. JOHNSON.

Chrysopa septempunctata WESM. Också denna art är av adjunkten JOHNSON träffad i Halland.

Chrysopa flava SCOP. är ävenledes av adjunkten JOHNSON tagen i Halland, vid Skrea.

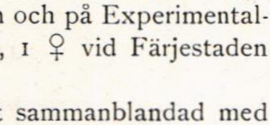
Chrysopa vittata WESM., som i »Svensk insektfauna» uppges från Skåne, Blekinge och Östergötland, har jag träffat vid Färjestaden på Öland $^{12}/_{6}$ och $^{23}/_{6}$ 1908, i Kalmar i aug. 1910 samt på Experimentalfältet vid Stockholm $^{23}/_{7}$ 1911; därjämte är den av adjunkt JOHNSON tagen vid Frennarp, i närheten av Halmstad.

Chrysopa tenella SCHM., som förut är känd från Skåne, Blekinge, Stockholmstrakten och Gottland, är träffad vid Färjestaden på Öland $^{12}/_{6}$ 1908.

Drepanepteryx phalænoides L. Av denna överallt sällsynta art träffades ett ex. på en husvägg i Nybro i Kalmar län $^{25}/_{6}$ 1905.

Hemerobius lutescens STEPH. *Ny för Sverige.* 2 ♂♂ och 1 ♀ tagna i Bergianska trädgården och på Experimentalfältet vid Stockholm $^{30}/_{7}$ och $^{7}/_{8}$ 1903, 1 ♀ vid Färjestaden på Öland $^{23}/_{6}$ 1908.

Arten har säkerligen hos oss varit sammanblandad med *H. humuli* L., med vilken den företer stor likhet. Likasom denna senare tillhör *H. lutescens* släktet *Hemerobius* i inskränkt mening, d. v. s. avdelningen II B hos MJÖBERG (»Svensk insektfauna») och har såsom *H. humuli* i framvingarna mellan kubital-(subulnar-)ribbans båda grenar två tvärribbor, ansiktet är gultbrunt och thorax är gul med bruna kanter.



Hanens analbihang hos a Hemerobius lutescens, b hos H. humuli.

Från *H. humuli* skiljer sig arten framför allt genom ♂:s analbihang. Medan dessa hos *H. humuli* äro jämnbreda och i spetsen starkt insvängda till två tänder, av vilka den bakre ovantill är försedd med en smal tagg, äro de hos *H. lutescens* innanför spetsen hopdragna och därpå i ändan utbredda med konvex kant, såsom framgår av närstående figurer, hämtade från P. ESBEN-PETERSEN, Bestemmelsetabel over Danmarks Mecopterer, Megalopterer og Neuropterer. Flora og Fauna 1915.

Det gula mittbandet på prothorax är tydligt bredare än de bruna sidostrimmorna (hos *humuli* lika med eller smalare än dessa). Antennerna äro enfärgat blekgula (hos *humuli* brunringlade), och framvingarna äro något ljusare och tecknade med svagare mörka punkter och streck på ribborna. För övrigt äro arterna så lika, att honorna endast med svårighet kunna skiljas. — I Danmark synes arten ej vara sällsynt.

Micromus paganus L., som förut är känd från flera lokaler till Uppland samt från Jämtland, träffades i Härnösand $^{26}/_{6}$ 1911.

Ordn. Megaloptera.

Sialis fuliginosa PICT. är hittills blott känd från en lokal i Skåne samt en i södra Lappland. Av herr G. TUNDAL har jag erhållit ett ex. från Nordmaling i Ångermanland.

Ordn. Panorpatæ.

Panorpa germanica L. anföres av MJÖBERG i »Svensk insektfauna» endast från Skåne till Östergötland. Sommaren 1907 träffade jag emellertid arten i norra Värmland såväl vid Ransby i Dalby socken som vid Båtstad i N. Finnskoga socken (WAHLGREN, Bidrag till kännedomen om öfre Klarälfdalens entomogeografi. Ark. f. zool. 1908).

Boreus hiemalis L. Om denna arts utbredning inom landet kan ingenting med visshet sägas, då den hittills varit sammanblandad med följande art. Ett ex. (♂) tog jag emellertid på snö vid + 1,5° lufttemperatur vid Nyköping $^{2}/_{1}$ 1914.

Boreus westwoodi HAG. *Ny för Sverige.* Ett ex. (♂) träffat i granskog vid Härnösand på snö vid + 2° lufttemperatur $^{6}/_{3}$ 1910.

Arten har, som nämnt, hos oss icke varit skild från föregående, som den mycket liknar. Den avviker därigenom att pannan, som hos *B. hiemalis* är glatt, är försedd med

ytterst fina tvärställda punktstrior, samt framför allt därigenom att sista bakkroppsledens trekantiga bukplåt hos ♂ har svagt konkava sidor och nästan tvärt avskuren spets, medan samma plåt hos *B. hiemalis* har svagt konvexa kanter och mera rundad spets.

B. westwoodi är känd från Norge och Finland men icke träffad i Danmark.